

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/74307>

Please be advised that this information was generated on 2020-12-05 and may be subject to change.

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bju.nl
I www.bju.nl

Estate **Tip** **Review**

Afl. 2008-06

13 februari 2008

‘Erbschaftsteuerreformgesetz’ bij onze oosterburen Gaaf Nederland in de achtervolging?

De SW 1956 heeft – als we staatssecretaris De Jager tijdens de behandeling van het Belastingplan 2008 mogen geloven – zijn langste tijd gehad. Tijdens de thans lopende kabinetsperiode zal de wet worden herzien, waarbij wordt gestreefd naar lagere tarieven en grotere vrijstellingen, die worden ‘gefinancierd’ door constructiebestrijding en een verbreding van de heffingsgrondslag door een meer economische benadering. Aan de deskundigheid en werkkraft van de wetgevingsjuristen twijfelen wij niet. De voorbeelden waarin ‘de politiek’ aan spoedige veranderingen in de weg stond, liggen echter voor het oprapen.

Onze oosterburen laten geen gras groeien over de hervorming van hun successiewet. Op 11 december 2007 werd door het Bondskabinet namelijk het *Erbschaftsteuerreformgesetz* gepresenteerd. Daarbij moet voor de eerlijkheid wel worden aangekend dat zij een ‘stok achter de deur’ hadden in de vorm van de uitspraak van het *BundesVerfassungsGericht* van 7 november 2006 (BVerfG v. 7.11.2006, 1 BvL 10/02). Wij wezen in *Estate Tip Review* 2007-06 op deze beslissing, waarin de Duitse wetgever van dit rechtscollege de huiswerkopdracht kreeg om vóór 31 december 2008 een ‘nieuwe’ successiewet af te leveren. Welnu, aan die termijn is voldaan, zij het dat het wetsontwerp nog door de Duitse politieke molen moet.

In de gemelde uitspraak werd aan de Duitse successierechtheffing een gele kaart uitgedeeld vanwege het feit dat de waardering van verschillende objecten aan de hand van uiteenlopende maatstaven diende te geschieden, terwijl volgens de rechter de heffing op basis van een uniforme waarderingsmaatstaf, te weten de waarde in het economische verkeer, moet plaatsvinden. De beschikbare ‘ongeleide’ waarderingsfaciliteiten dienden te worden vervangen door tegemoetkomingen in de bepaling van de maatstaf van heffing die ‘zielgenau und innerhalb des Begünstigtenkreises möglichst gleichmässig eintreten’. Voor een globaal overzicht van de Duitse successiewetgeving en ter vergelijking met de hierna voorgestelde maatregelen kunt u overigens *Estate Tip Review* 2007-09 er nog eens bijpakken.

Met deze opdracht is de wetgever aan de slag gegaan, waarbij zij tevens de reeds voorgenomen verruiming van de successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteiten in aanmerking heeft genomen.

De Duitse wetgever heeft bij het ontwerpen van een nieuwe regeling onder meer de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Aanzienlijk hogere vrijstellingen dienen ervoor te zorgen dat het aantal belastingplichtigen door de voorgestelde wijzigingen *niet* toeneemt. Dat geldt in het bijzonder voor de vermogensoverhevelingen binnen de enge familiekring. Verkrijgingen van grootouders, ouders of echtgenoot blijven meestal onbelast. Ongeveer de waarde van een gemiddelde eengezinswoning dient vrijgesteld te kunnen worden verkregen.
- Buiten de enge familiekring zal – gezien de budgettaire neutraliteit van de voorgestelde hervorming – de successiedruk op de vermogensoverheveling *toemen*.
- Met gerichte tegemoetkomingen zal de verkrijging van aan het algemeen belang dienstbaar vermogen worden gefacilieerd. In verband daarmee zullen ondernemingen waarbij in het kader van de overgang de werkgelegenheid vergaand wordt verzekerd, worden vrijgesteld van belasting. In het bijzonder in Duitsland met de vele kleine en middelgrote ondernemingen alsmede belangrijke familiebedrijven, vormt de bedrijfsopvolging door overlijden voor de werknemers een kritieke fase.
- Ook het aan land- en bosbouw dienstbare vermogen alsmede voor woondoel-einden verhuurde onroerende zaken dienen het algemeen belang en zullen derhalve worden gefacilieerd.

In de voorgestelde regeling zal de waardering van de verschillende vermogensobjecten 'onder één noemer', te weten de 'gemeine Wert', worden gebracht. Als gevolg daarvan zal de maatstaf van heffing toenemen. Om de daardoor optredende verhoging van de belastingdruk te beteugelen, worden de persoonlijke vrijstellingen voor de verkrijgers in de enge familiekring van de erflater (dan wel de schenker) aanzienlijk verhoogd. Belastingheffing als gevolg van overlijden dient binnen deze familiekring grotendeels achterwege te blijven. In verband daarmee wordt de vrijstelling voor echtgenoten tevens toegekend aan 'andere levensgezellen'.

De successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteiten zullen beschikbaar zijn, indien de verkregen onderneming wordt voortgezet en zeker wordt gesteld dat de werkgelegenheid behouden blijft. Ook worden voorzieningen getroffen met het oog op de opvolging in land- en bosbouwondernemingen, mede met het oog op het economische en milieubeschermingsbelang van het behoud daarvan. Hetzelfde gaat op voor aan bewoning dienstbare onroerende zaken.

We pikken enkele concrete punten uit het wetsvoorstel om daarmee een globaal inzicht in de nieuwe regeling te verschaffen:

- Ondernemingsvermogen en overig 'dienstbaar' grondvermogen wordt naar de algemene maatstaf van de 'gemeine Wert' in de heffing betrokken.

- De persoonlijke vrijstellingen worden verhoogd voor:
 - echtgenoten (en ‘andere’ levenspartners) van € 307.000 naar € 500.000;
 - (klein)kinderen van € 205.000 naar € 400.000;
 - broers en zusters van € 51.200 naar € 200.000;
 - overige verkrijgers in Tariefgroep I (ouders en grootouders die krachtens erfrecht verkrijgen) van € 51.200 naar € 100.000;
 - de verkrijgers in de Tariefgroepen II en III van respectievelijk € 10.300 en € 5.200 naar € 20.000;
 - de Duitse situsheffing van € 1.100 naar € 2.000.
- Het tarief in Tariefgroep I blijft ongewijzigd en loopt van 7% op naar 30%. In Tariefgroep II wordt een proportioneel tarief van 30% toegepast (was progressief van 12% naar 40%). In Tariefgroep III worden twee schijven voorgesteld; de eerste schijf van 30% loopt tot een verkrijging van € 13.000.000, daarboven geldt een tarief van 50% (was progressief van 17% tot 50%).
- De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten betreffen zowel de verkrijging van binnen- als buitenlands ondernemingsvermogen. Familiebedrijven komen voor de desbetreffende regelingen in aanmerking indien voor ten minste 25% in het aandelenkapitaal wordt deelgenomen. Van de waarde van kwalificerende ondernemingen wordt forfaitair 15% als ‘niet-productief ondernemingsvermogen’ aangemerkt, en behoudens de toepassing van een drempelvrijstelling van € 150.000 ‘normaal’ in de heffing betrokken. De resterende 85% van bedoelde waarde wordt vrijgesteld, indien aan de volgende *cumulatieve* voorwaarden wordt voldaan:
 - voor ondernemingen met meer dan 11 werknemers dient gedurende een periode van 10 jaren ten minste 70% van de gemiddelde loonsom te worden behouden;
 - de desbetreffende onderneming, die vóór het verkrijgingsmoment gedurende ten minste 2 jaren gedreven moet zijn, dient ten minste 15 jaren te worden voortgezet.
 Indien aan deze voorwaarden *niet* is voldaan, wordt over de verkregen waarde successiebelasting nageheven.

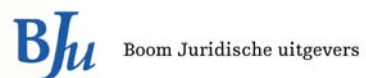
De eerste commentaren op het *Erbschaftsteuerreformgesetz* zijn reeds beschikbaar. Voor de liefhebber verwijzen we naar de bijdragen in het *Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge* van januari 2008. Het beeld dat daaruit naar voren komt is allerminst positief. Men voorspelt over ‘het geheel genomen’ een hogere belastingdruk. Alhoewel de maatstaf van heffing bij vermogensoverheveling binnen de enge familiekring hoger zal worden, zorgen de grotere vrijstellingen ervoor dat de heffing – zoals ook thans – in die gevallen achterwege blijft. Op dit punt treedt geen verzwaring op. Buiten deze kring zal de belastingdruk echter, ondanks de grotere vrijstellingen maar dankzij de hogere heffingsmaatstaf en tarieven, waarschijnlijk toenemen. Hier bekruipt ons het gevoel van de ‘sigaar uit eigen doos’, waarvoor soms zelfs moet worden (bij)betaald.

De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten komen er evenmin goed af. Een vrijstelling van 85% van het verkregen ondernemingsvermogen is vanzelfsprekend fors. Wij moeten het in Nederland met ‘slechts’ 75% doen. De kritiek richt zich in het bijzonder op de – te – lange voortzettingstermijn en de technisch, gecompliceerde opzet van de regeling, waarvan wij de details achterwege hebben gelaten.

Het announcementeffect van het *Erbschaftsteuerreformgesetz* heeft inmiddels al geleid tot het advies om een bedrijfsopvolging vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet te regelen, zeker indien men verwacht dat de thans voor de heffing in aanmerking te nemen waarde gunstiger uitpakt dan de vrijstelling van 85% van de 'nieuwe' waarde in het economische verkeer en/of men er niet zeker van is dat de voortzettingsverplichting van 15 jaren haalbaar is.

Wat snel komt, is niet altijd goed, zo blijkt maar weer eens. Althans daar lijkt het naar aanleiding van het huidige Duitse 'Reformvoorstel' op.

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2008 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.